

Čj

Chov a repatriace sýčka obecného

Ing. Jiří Vlček

Úvod:

Projekt repatriace sýčka obecného v Plzeňském kraji probíhá kontinuálně od roku 2017 a jeho cílem je ověřování možnosti repatriace sýčka obecného *Athene noctua* v místech jeho přirozeného a původního výskytu. Nositelem projektu je ZO ČSOP Spálené Poříčí, na které leží zásadní část chovatelská i praktická celého projektu. Finančně i personálně projekt podporuje Zoologická a botanická zahrada města Plzně, která se na záchraně sýčka podílí v rámci svých oficiálních projektů ochrany české fauny „*in situ*.“ Finančně a legislativně podporuje repatriaci Plzeňský kraj a Krajský úřad Plzeňského kraje. Odbornou spolupráci v oblasti monitoringu a telemetrických metod zajišťuje RNDr. Lubomír Peške. Repatriační projekt směřuje také k ochraně divoce žijící populace sýčků na jižním Plzeňsku, která je na hranici přežití při velikosti populace 6-8 párů.

Cíl v roce 2023

Cílem v sezoně 2023 bylo vybudování jedné nové voliéry, usazení nových chovných párů ve vypouštěcích lokalitách, kde došlo k mortalitě, nebo není již delší dobu žádný doklad o jejich přítomnosti. Dalším úkolem bylo označit vysílačkami co nejvíce ptáků a telemetricky je sledovat po vypouštění s prioritou juvenilních ptáků na lokalitách, kde je to možné při souhlasu majitelů objektů. V případě mortality rodičovských ptáků bylo záměrem doplnit páry dalšími vhodnými ptáky dle pohlaví a věku. Snahou projektu bylo dodržet nastavenou metodiku, která byla modifikována na základě zkušeností z uplynulých let a není v rozporu se záchranným programem pro sýčka obecného v ČR (viz příloha 1).

Výsledky 2023

Repatriace byla realizována ve vlastních voliérách: Lipnice, Spálené Poříčí, Těnovice, Lučiště, Černé Krávy (stávající), Struhaře (nová) a ve voliéře spolku Ametyst v Prusinech.

Nově instalována voliéra v obci Struhaře (okr. Plzeň-jih) je umístěna v objektu selského dvora u soukromého vlastníka.

Usazeno bylo 6 párů, ke snůšce došlo také u 6 párů (Černé Krávy, Lipnice, Lučiště, Neznašovy, Struhaře). Jeden pár v Lipnici hnízdil již volně, pár byl vypuštěn v roce 2022 a samice pochází z volně žijící populace z hnízdiště na jižním Plzeňsku. Volně žijící rodičovský pár byl také v hnízdním teritoriu na Černých Kravách v okr. Klatovy, bohužel samice, která zde hnízdila od roku 2018, nepřežila v prosinci 2022 pád do komína samec z roku 2021, byl předován krahujcem. Proto také na tuto lokalitu byl usazen nový pár. Poslední lokalitou, kde se zjevně zdržoval rodičovský pták (M) bylo Lučiště, kde byla úspěšně reintrodukována samice. Čtyři rodičovské páry vyvedly celkem 17 mláďat, která samostatně postupně vylétla. Vypuštěno bylo 16 rodičovských ptáků, telemetricky bylo označeno 18 ptáků (9 adult., 9 juv.). Systematický detailní telemetrický monitoring prováděli ve spolupráci s ČSOP Spálené Poříčí opět studenti ČZU Praha. Kompletní výsledky jsou uvedeny v příloze 2.

Zároveň s přípravou párů pro repatriaci v Plzeňském kraji, bylo předáno 5 párů sýčků k vypuštění kolegům v centrále LBV v Nösswartlingu v Bavorsku, kde probíhá repatriace stejnou metodikou na 3 lokalitách.

Zhodnocení 2023:

V roce 2023 bylo vyvedeno v celkovém počtu 17 mláďat, což je sice o 1 více než v roce 2022, došlo však k nižší hnízdní úspěšnosti, protože celkem hnízdilo, či se pokoušelo o hnízdění 8 párů v 7 voliérách a 1 pár v budce mimo uzavřený prostor. Příčinou byla u 2 párů neoplozená snůška, 2 páry nehnízdily vůbec. Pozitivně lze vyhodnotit úspěšné přisazení chybějící samice během sezony ve Struhařích a zejména opětovné hnízdění páru v Lipnici, mimo voliéru v budce umístěné na stodole. Po otevření voliér a vylétnutí rodičovských párů a mláďat byl opět prováděn intenzivní monitoring studenty ČZU Praha pod vedením Ing. Tomáše Bušiny Ph.D. po dobu 2 měsíců na lokalitách Spálené Poříčí, Lipnice a Těnovice. Výsledky jsou nyní samostatně vyhodnocovány. Současně byl prováděn nepravidelný monitoring aktivity sýčků s vysílačkami pracovníky ČSOP Spálené Poříčí (Petr Jandík), na kterých leží kompletní zajištění péče o chov a zázemí repatriace. Ve voliérách v Lipnici a na Černých Kravách byly instalovány wifi kamery, další lokality jsou monitorovány přes zasílané MMS z fotopastí. Na základě získávaných dat o disperzi a přežívání je jisté, že přežívání samostatně vyvedených juvenilních ptáků je vyšší než dospělců narozených v zajetí, rychlejší je jejich adaptace na okolní prostředí a orientace. Velmi obtížné lze zatím zhodnotit přežívání mláďat po disperzi mimo hnízdiště, či jejich strategii při hledání nového partnera a teritoria. Je předpoklad, že část ptáků může úspěšně komunikovat s dalšími vypuštěnými ptáky, což se potvrdilo v několika případech, kdy byli jednotliví ptáci v průběhu hnízdního období lokalizováni v hnízdních teritoriích jiných sýčků. Zatím není možné vyhodnotit, zda již vzniká v krajině základ nové mikropopulace, či je snaha o propojení hnízdních lokalit pouhým přáním.

Cíle 2023:

V lednu 2024 byl schválen česko – bavorský projekt, Interreg Cíl 3 na ochranu sýčka obecného v Plzeňském kraji a Horním Falcku v Bavorsku, který má 3 projektové záměry (repatriace, výzkum, podpora divoké populace). Prvním záměrem je rozšíření repatričního projektu v Plzeňském kraji o další venkovní vypouštěcí a zároveň aklimatizační voliéry ve vybraných vhodných lokalitách i optimalizace chovu rodičovských ptáků. Součástí celého projektu je vyšší důraz na osvětu a edukaci v lokalitách s výskytem sýčků, či lokalitách, kde je možné podpořit biotopy pro výskyt sýčků. S tím souvisí i plánovaný dokument o významu projektu a biologii sýčka obecného. Druhým záměrem je podpora divoké populace na jižním Plzeňsku, kde je velmi důležitý úkol cíleným managementem zlepšit hnízdní i potravní nabídku pro sýčky. Zároveň s tím plánovaná vhodná adopce mláďat, či samic do divoké populace a cílené příkrmování. Aktivní management v lokalitách divoké populace i repatriace bude probíhat ve spolupráci s majiteli objektů a zemědělci. Poslední aktivitou bude rozšíření výzkumných aktivit mimo krátkovlnnou telemetrii VHF o další telemetrické metody, výzkum potravní nabídky, antipredačního chování a další aktivity.

Součástí projektu je příprava 5 chovných párů do voliér v Bavorsku (Nös wartling, Lixenried, Fichten) a těsná spolupráce partnerů na všech společných aktivitách.

Příloha 1

Použitá metodika repatriace

- a) Vhodný genetický původ (západní haplotyp, nepříbuznost rodičů)
- b) Cílený odchov rodičů – minimální imprinting, vhodná struktura potravy, skladba párů
- c) Rodičovské páry sestaveny z chovů Petra Jandíka, ZOO Plzeň, ZOO Hluboká, příp. dalších ZOO.
- d) Chovné páry jsou sestavovány v záchranné stanici Spálené Poříčí
- e) Krmení je prováděno zásadně přirozenou potravou – živé myši laboratorní s maxim. podílem šedé formy
- f) Usazování párů do vypouštěcích voliér cca v polovině února
- g) Interiér voliér – 2 budky (anglický typ), zajištěné prostorné krmiště pro živé myši, dostatek odesávek k lovu a proletu ptáků.
- h) Otevření voliér 25–30 den od narození mláďat
- i) Instalace vysílaček VHF – všichni juvenilní ptáci, většina rodičů – cca 7 dní před vypuštěním.
- j) Po vypuštění je prováděno příkrmování ve voliérách, telemetrie týmem a studenty ČZU
- k) Celosezonní telemetrie je prováděna 2–3 x týdně
- l) Po vypuštění realizace systematické telemetrie na 3 lokalitách (dle hnízdění) v intervalu 2 hodiny po celou noc po dobu 2 měsíců
- m) Souběžný monitoring ptáků v hnízdním teritoriu fotopastí s MMS
- n) Celoroční analýza nalezených vývržků repatriované i divoké populace
- o) Soulad se z. 114/1992 Sb., označení ornitologickými, příp. barevnými kroužky
- p) Žádoucí opakované odchyty – výměna vysílaček (životnost baterií – 7 měsíců)

Eng

Breeding and Reintroduction of Little Owl

Ing. Jiří Vlček

The final report of Breeding and Reintroduction of Little Owl in the Pilsen Region in 2023 provides a comprehensive overview of the progress and results of the project, which has been ongoing since 2017. The aim of this project is to return the Little Owl (*Athene noctua*) to its original territory in the Pilsen Region, while monitoring and protecting the wild populations of this species.

The project is implemented with the participation of various organizations, with the main role being taken by the ZO ČSOP Spálené Poříčí, and is financially and personally supported by the

Zoo and BG of Pilsen. Expert cooperation in the field of monitoring and telemetric methods is provided by RNDr. Lubomír Peške.

In 2023, specific objectives have been set, including the construction of a new aviary, the establishment of new breeding pairs at sites with a history of mortality, tagging as many birds as possible with transmitters and telemetric monitoring, especially of juveniles. It was also planned to fill in the missing pairs after the death of the parent birds and to follow the set methodology of the project.

The results of the reintroduction in 2023 included the installation of a new aviary in the village Struhaře, the settlement of 6 pairs and the successful laying of 6 pairs. A total of 17 chicks were raised, with 16 parent birds released. The reintroduction was carried out in their own aviaries and in cooperation with other local organizations.

The 2023 results highlighted a slightly lower breeding success rate compared to the previous year, but the total number of chicks raised increased by one. Reasons for nest failure in several pairs were identified, namely unfertilised clutch and failure to continue breeding in some pairs. The re-breeding of the missing female and the re-breeding outside the aviary in Lipnice were positively evaluated.

The final report also outlines future plans and objectives for the project. In January 2024, the Czech-Bavarian Interreg Objective 3 project for the conservation of the Little Owl in the Pilsen Region and Upper Palatinate in Bavaria was approved. This new project includes the extension of the reintroduction project, research, and support for the wild population of the Little Owl. The aim is also to improve the breeding and food supply for Little Owl in the southern Pilsen region and to promote the survival of the young. Further research activities and cooperation with Bavarian partners are also planned.

Overall, the final report can be interpreted as positive, with an emphasis on maintaining and strengthening the population of the common tit in the Pilsen region. The project aims not only at repatriation but also at sustainability and cooperation with other regions for the conservation of this endangered species.